

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta 4.50 —
za četrt leta 2.25 —
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 4 nov.
Na naročbe brez priložne naročilnice se upravištvo ne osira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankirano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Plašni in oznanila se račune po 7 nov. vrstica v petitu; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.

Poslana, javno zahvale, osmrtnice itd. se račune po pogodbi.

Naročnino, reklamacije in inserate prejema upravištvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko)

„V edinost je moč.“

Vabilo na naročbo.

Prestopili smo z novim letom v XIV. tečaj našega glasila. — Trinajst let smo se borili za narodne pravice primorskih Slovencev in kolikor je bilo v naše moči, izpolnjevali smo vestno svojo nalogo. Naš položaj je resen, kajti tujci smo na lastnej zemlji! Uvažite to, sorojaki, ter ostanite nam zvesti in točni naročniki, ker brez izdatnih denarnih sredstev nam je nemogoče vršiti naš program. — Glasilo našega društva ne deluje v sebične svrhe, temveč v probujenje narodne zavesti. Kolikor več se širi naš list med rodoljubom, toliko sigurnej nam je uspeh našega dela.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—
za pol leta gl. 3.—
za četrt leta gl. 1.50

Za novo leto.

O ne žaluj, če ti je kriva sreča, Namenjena je tebi slava več.

Kakor se vtopi zvečer solnce v neizmerno morje, tako je zašlo staro leto v brezkončno večnost. Stara je navada, da trok starišem, brat bratu, prijatelj prijatelju seže v roko tega dne in mu vošči več sreče v prihodnjem letu, nego jo je imel v preteklem.

Kdo se ne spominja lepih dnij, ko je še kot mali otrok napisal na lep rožnat papir voščila svojim ljubim starišem ter skrbno hranil papir uže dolgo poprej v svojem predalčku! Srečni trenotki, ko je komaj vzbudivši se, tekkel z na pol odprtimi očmi k postelji svojih roditeljev! Presrečni trenotki, ko je sleherni izmed nas bral na obrazu svojih dragih nepopisno zadovoljnost! —

Sedaj je minolo precejšno število takih dni in s tem ona sreča v pričakovanju nove zore.

Še izrekamo svojim domačim, svojim prijateljem in znancem voščilne besede,

še izgovarjajo usta besede „Za mnogo let“ a vse to se godi le bolj iz navade; saj oni, ki te poznajo, vedo, da jim slabega ne želiš. Vse eno bi bilo zatorej, ako vzdigneš prošnje svoje le v srcu do Vsemogočnega. — — —

A nekemu drugemu mi je danes izreči svoja srčna čutila, nekemu drugemu imam razdeti svoje želje in to si ti, narod slovenski!

Lahko mi kdo poreče: tudi narodu svojemu narodu želiš in voščih — ako hočeš — vse dobro, ne da pišeš v javnost.

Temu odgovorim kratko, da res pošljem lahko na tihem svoje želje do Gospoda, saj ta itak vidi v najtemnejše kote našega srca; ali želje imam do sinov svojega naroda, kateri mi ne vidijo v srce; želje imam do Slovencev in Slovanov sploh. —

Želim ti v prvej vrsti, mili moj rod, da bi imel več delavnih mož in manj taci, ki drže roke križem, kar se tiče narodnih stvarij a letajo in se poté le za lastni dobiček.

Neutrudnim boriteljem za pravico pa voščim, da bi imelo njih delo več uspeha, da bi prevzetni naši nasprotniki priznali Slovanu pravice, katerih mora biti deležen po božji in sveči postavi in da bi oni v svojem boju dobivali vedno več savorilcev, ki bi jim pomagali dejansko.

Takih, ki znajo samo klicati „Živio“ in „Slava“, takih ti ne želim, mili moj rod! pač pa takih, ki imajo pred sabo vedno vzvišeni smoter koristiti tebi z dejanjem.

Svojim rojakom polagam na srce besede našega Stritarja, kateri pravi v svojih pogovorih z velikim Madjarom: „Madjarsko ni bilo, Madjarska bode!“ hoteč, da bi te besede Slovani obrnili na se ter klicali: „Slovanske ni b'lo, Slovanska bode!“

Kam meri tvoje besedovanje? me more kdo vprašati. — Da bi naš narod imel manj kričaveč, a več pravih delalcev, da bi se pravi Slovenci ne ponašali z slavno prošlostjo, ampak zaupno zrl v slavnejšo bodočnost: v ta namen moje besedovanje.

Pustimo prevzetne sosede, naj se šopirijo z slavno zgodovino svojih pradedov,

spodinjiti. Danes mu je bila jed premalo zabeljena, včeraj, dejal je, plavala je kar v masti. Ob nedeljah mu je bila srajca premalo oprana in ko se je vrnil iz cerkve, jej je očital, da ne zna sobe pomesti, mize pomiti itd. Premalo mu je prodala jajce, premalo masla, a ni pomislil, da kokoši na jesen ne nesó in krave kadar so čez „poli“ manj molzejo. Zdelo se mu je vse narobe, a temu ni bilo tako; gospodinjala je, kakor ranjka mati. On je pa zato godrnjal, da bi našel uzroka se prej oženiti, čeprav je bil o pogrebu svoje ranjke zatrdil, da se ne ženi nikdar več. Volja mu je bila dobra, ali meso slabo.

Prišel je snubiti. Zvedel je za udovo „tam čez“, ki ima sedem sto forintov premoženja. Šel je tja in jej povedal, da jo vzame. Uprášala ga je po premoženju, a ko jej je povedal, da ima petero otrok in zadolženo domačijo, se je ženitev razdrila. Nato je slišal o drugi udovi „tam doli“, ki se hoče omožiti. Veroval je tako trdno, da ga vzame, da je dejal vsacemu: „Tukaj je pa gotovo!“ In šel je tja ter jo

z krvavimi boji in srečnimi zmagami; pustimo je srečne v narodnem njih ponosu ter recimo s piscem lepih pogovorov: „Vsak ob svojem času“ in „Ni še vseh dni večer“!

Ako trobimo narodu o slavnej preteklosti, ako mu pripovedamo, kako smo na trdnih tleh; kdo se bo ganol, da pomaga narodu?

Vi govorniki ne naštevajte nam slavnih del naših prednikov, ne kažite nam, kako je slovanski rod prebival: „od Kamčatke do Urala in do gorke Indije“, ampak recite: „Slovenci smo narod, neznan v svetovni zgodovini; malo nas drugi narodje poznajo in kogar se ne pozna, se ne spoštuje; prizadevajmo si, da se pomaknemo iz temine v krog izobraženih narodov, da se med nje uvrstimo, nadaljevajoč svojo zgodovino.“

Pustimo druge, naj se veselé in radujejo svojih starih slavnih pradedov, plemenitih rodovin, a mi recimo z našim Stritarjem: „Mi smo mlad narod, naša je bodočnost, ali vsaj skrbeti in prizadevati si hočemo da bode naša. Vi ste bili, vi ste, mi hočemo biti!“

Iz zgodovine vidimo, kakó se je na velikih svetovnih deskah vrstil narod za narodom ter imel za čas svetovno žezlo v rokah in ti, moj rod?

„ kjer sodijo osode narodov se, tam glas se tvoj ne čuje.“ Ni čuda! Do zdaj bil je vedno v sužnj-skih sponah, vedno v robotanji, bil je vedno drugim hlapec. Zdaj je začel dvigati svoj glas in Slovan sme upati da njegova

„Kdaj zastava bode Vihrala tam, kjer bojni boj kraljuje.“ Tega torej želim svojemu narodu sedaj, ko je napočila zora novega leta, da bi njegovi ljubinci imeli vedno pred očmi srečno, veselo in boljše njegovo bodočnost, imajoč za geslo navduševalne besede: „Slovanska bode!“

Akoprav bi mogel kdo prigovarjati, da je enake misli čital uže kje drugod, vendar mislim, da se tako važne besede ne morejo nikdar dosti ponavljati.

kar vprašal, kedaj se poročita, a niti ona ga iz uže znanih vzrokov ni hotela.

Ker mu je spodletelo pri udovah, poskušal je pri „devicah“. Najprvo je potrkal pri neoženjeni deklici, katera pa je bila uže enkrat mati, a tudi ona mu je dala „košarico“.

Ker doma ni imel sreče, napoti se ženit v „Suho Krajino“, kjer je bil nepoznan. Tam mu je bila sreča mila; uže v prvej vasi se mu je posrečilo. Poprašal je „kje jih je kaj za možiteve“ in povedali so mu, da je ta in ta dobra ter, da ima toliko in toliko dote. Šel je tja in jo kar naravnost prašal, da li ga hoče? Ona pa, ki je komaj ženina pričakovala, je dejala takoj: „Zakaj ne!“ Pa saj „zarjaveli devici“ ni bilo smeti dalj čakati, da ne ostane vse svoje žive dni samica. In ker ni bila baš na dobrem glasu, oklene se prvega, ki je vprašal za njo.

Vstreglo se je obema; njemu, ker je dobil ženo, a njej, ker jo je rešil starega „devišta“. Zmenila sta se za trdno ter stariši so obljubili nevesti štiri sto forintov

Obračam se zatorej do Vas, rodoljubi slovenski, da nikdar ne pozabite gesla: „Bodočnost je naša!“ in ako se krepko poprimite svojih dolžnosti, potem še le more narod naš vzklikniti:

„Srečno je novo leto!“

Avstrijski Slovani in novi vojni zakon.

I.

Žrtve, katere tirjajo dan danes razne države od svojih podanikov, so neizmerne. Leto na leto zmisljijo si razni ministri vojnih zadev, da njih vojski treba še novih uničevalnih orodij ter si z finančnimi ministri belijo glave, kako bi državi pridobili novih dohodkov, da se s temi pokrijejo vojni stroški.

Druge države oborožujejo, tako mislijo, zatorej tudi mi ne smemo zaostati, kajti drugači bi nas lahko nenadno napadle ter nas uničile. Ako so drugi močni, in izdajajo ogromne svote, da še bolj povišajo svojo vojskino moč, nam je li mogoče držati roke križem in čakati hujših nasledkov?

Res je; povsod v Evropi delujejo v to, da se v času nenadne vojne pokažejo krepki in nepremagljivi; povsod izdajajo neštivilne svote za vojskine priprave. Obéna varnost to zahteva in evropsko politično ravnotežje. Govorilo se je čestokrat, da se dandanes vojne vodijo na papirju in ne z orožjem na bojnem polju, a pri vsem tem države nakopičujejo ogromnega vojskinega materijala ter hočejo pravem pôtém imeti od svojih državljanov pravico, da jej v kritičnem momentu vsi tudi dejanski pritečejo na pomoč ter odvrnejo pretečo nevarnost.

Od podanika vlada ne tirja samo denarni donesek, da se domovina pred sovražniki obvaruje, temveč ona tirja tudi njegovo neposredno sodelovanje — njegovo kri.

Vsako skoraj v državi je zajedno državljan in vojak, kajti dolžnost vojaška

dote. Ko sta bila ženin in nevesta sama, in ko jo vpraša: „ali me boš res vzela?“ dejala mu je: „Vsi zlodeji mi ne ubranijo!“

Svatovanje je bilo. Godci so godli in svatje plesali. Z lic ženina in neveste je odsevalo ženitovansko veselje. Otroci ranjke žene so sedeli s pobešenimi glavami pri mizi in molčali, mislili so pa: „Pisana mati, huda je mati!“

Sosedje in sosede so stali v gručah po vasi, zmajevali z glavami ter rekali: „Kdo bi si bil to mislil!“ In stara Grivka je zopet v družbi sosed vzdihnila: „Oh ubogi otročiči! Bog se jih usmili! saj sem vedla!“ Sosedje so jej molče prikimali.

„Pisana“ mati je dala otrokom takoj čutiti svojo oblast. Starejše je spodila služit, mlajše pa doma strahovala. Delati ni hotela; sedela je doma, ali je pa šla domov v Suho Krajino. Mož je pridno rabil palico, ali kaj je hotel, pregovor pravi: „Stara navada, železna srajca!“ in „Kakor si je postlal tako bo ležal!“

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Proza.

Spisal Branimir.

I.

Žena mu je umrla. Sosede so pritekale, da jo preobledejo ter jo položé na mrtvaški oder. Otroci so jokali za materjo in tudi oče jim je pomagal. Sosede so tolažile in milovale otroke; stara Grivka je večkrat vzdihnila: „Oh, ubogi otročiči!“ Mož ranjke žene jo je slišal, pogledal in rekel: „Veste strinka, nikoli več se ne bom oženil!“ Soseda namigne z ramama, in ne odgovori nič, mislila pa si je: bode uže videla; verjamem ti ne.

Pokopali so ranjko ter za njo obhajali osmino. Otroci so plakali za materjo, a njih oče si je kmalo obrisal solze. Pokojne sestra je sedaj gospodinjala.

Otroci so jo ljubili in ubogali skoraj kakor mater, a oče ne tako. Godrnjal je, da ni več tako, kakor je bilo, da ne zna go-

je občna, ne izključivši drugih, razun onih, ki so telesno za vojsko popolnoma nesposobni, a še celo od zadnjih tirja, da one moči, ki jim še ostajajo, žrtvujejo državi.

Fizična moč, ako je druga sila, k delovanju ne spodbuja; ne deluje sama ob sebi, ampak ostane nepremična. Kolesa pri vozu se ne vrté, ako pred voz ne vprežeš vola ali konja. Enake se mi zde tudi vojskine priprave, ki jih dandanes države napravljajo.

Enako drugim, počenja tudi avstrijska vlada in nedavno predložila je državnemu zboru načrt nove vojne postave, kateri izdatno obtežuje državljane ter od njih tirja večjega krvnega davka, nego do sedaj. Vojne priprave uže same ob sebi požrejo izdaten del državnih dohodkov. Človek bi menil, da je zadosti, ako nosi samo denarne žrtve; a temu ni tako: državi treba vojakov, da obvaruje svoj ponos in varnost pred družimi slučajnimi sovražniki. Vojaki so njena prava motorna moč, ki jo edina lahko obvaruje nevarnosti.

Pri svojih načrtih in pripravah pa vlada ne uvažuje jednega najiminitnejših in najvažnejših činiteljev, brez katerega so vse priprave nične ter v osodepolnem trenutku neveljavne; ona namreč ne uvažuje — narodne navdušenosti.

K vsakemu početju treba je jeklene volje, koja edina vzmore početje častno dokončati. Ali volje v narodnih ni, ako se v njih sprej ne obudi in trdno zasadi čut navdušenosti. Zgodovina nam priča, osobito v novejši dobi, o izrednih činih, katere je doprinesla zgolj narodna jeklena volja, koja je vzbudila navdušenost.

Navdušenosti in srčnosti je tedaj pred vsem treba dobrej vojski, a te ne moreš zadobiti silom, temveč z pravicoljubnostjo. V državi, kjer pravicoljubnosti ne najdeš in v katerej so na dnevnem redu vedne tožbe zaradi krivice, v takšnej državi izvestno ne bode narodov spodbujala navdušenost k srčnemu delovanju, temveč na dnevnem redu bodo izdaje in neredi.

Najslavnejši vojskovodje računali so pred vsem na navdušenost svojih čet ter z njo dosegli najslavnejše bitke, a temu nasproti pobite in sramotno razpršene so bile one čete, v katerih ni bilo navduševljenja.

Iz tega je razvidno, kako globoko grešé oni državniki, kateri sklepajo svoje načrte ter računajo zgolj na denar svojih podložnih, narekujejo in vsiljevajo jim svoje postave, kličejo jih na brambo države, ne da bi prej vzbudili v svojih podložnih ljubezen do države. S kakšno srčnostjo in navdušenostjo bi se državljan pač boril za stvar, ki mu ni mari, katera ne vzbuja v njem nikacega interesa niti ljubezni?

Šel bode, a njegovo delovanje bode nično ali vsaj zelo mlahavo, v tem ko bi njegov napor bil združen z najsijajnejšim uspehom, ako bi mu smoter bil — svet. Nikoli ni tedaj zadosti vabiti podanike k ljubezni in spoštovanju do lastne ožje in širje domovine in sebi nasproti ravna ona vlada, ki v svojih narodih ne ve vzbuditi ljubezni in oduševljenja do države sploh, ki stavlja zapreke narodnostnim načelom in navdušenju posameznih, sebi podvrženih narodov, ki mori v kalu narodno njih gibanje, dopuščajoč, da sovražni elementi v tem svetujejo in ravna po svoje.

S takšnim počenjanjem si nobena vlada ne bode prisvojila zaupnosti svojih podložnih in osobito v kritičnih momentih bode jej jasno, kako napačno je ravnala.

Vlada, ki v svojih podložnih nema še zatrjenega popolnega zaupanja in udanosti, naj bi si te dve zlati čednosti pridobila pravičnejšim zakonodajstvom in s tem, da vse svoje podložnike brez razlike enako pravično vlada ter njih težnjam zadovolji.

Kako težko je ta naloga izvedljiva osobito pri nas v Avstriji, o tem bomo govorili prihodnjé.

Božičnica družbe sv. Cirila in Metoda.

(Konec).

„Božično pesen“ odpeli so otročiči kaj precizno. Vsa navzoča gospoda bila je osupnjena o tolikanj izurjenih slavčekih. Zatem je deklamovala mala Tonica Ferluga pesen „Pri jaslicah“, za njo Katica Gorjup „Božično drevo“ in Friderik Mavrin „Ljubo doma“. Vse deklamacije so bile, — kolikor se more govoriti o otrocih — dovršene, toliko gledé pravilnega jezika, kolikor gledé minike. V pesni „Otok bleški“ iznenadila nas je Tonica Ferluga z svojim „solosopranom“.

Isto tako lepo je deklamovala Vekoslava Cink pesen „Molitev“. Mnogo smeja je izval junaški L. Samec z svojo deklamacijo „Marko gre na vojsko“. „Siroto“ je deklamovala Marija Zanjer, zatem so zapeli otročiči krasno: „Mladi smo vojaci“. Zbrani rodoljubi so to pesen posebno živahno odobrvali. Na to nastopi Rudolf Gulič ter deklamuje prav občutno „Srečni otroci“. Mala Josipina Frankova je prav osupnila občinstvo z svojim solo-prizorom „Dekle v dvorani“. Moramo omeniti, da je deklica jako nadarjena ter obeča, da bode v nekaterih letih izvrstna deklamovalka. — Po pesni „Mi smo Slovenci“ sledila je razdelitev darov. Obdarovanih je bilo 43 otročičev, obiskajočih otroški vrt in 25 učencev I. razreda slovenske osnovne šole pri sv. Jakopu. Dotična darila smo uže prej omenili. Radostno je bilo videti veselje nežnih otrok in starišev, prvi, videvši nagrado za svojo marljivost, drugi, motreč koristne stvari, katere zna skrbna mati visoko ceniti. Darila so bila tako umešno razdeljena, da je dobilo sleherno dete baš to, česar je bilo najbolj potrebno. Umevno je zatorej veselje siromašnih starišev. Konečno je deklamovala uže večkrat imenovana Tonica Ferluga še pesen „Zahvala“ in na to se je odpela „Zahvalna“ in „Cesarska pesen“. Vspored je bil s tem izvršen.

Božičnica vršila se je v pravem narodnem duhu in nikdo ne bode odrekal priznanja v prvej vrsti géni. učiteljici Michellivej, katera je v tako kratkem času umela tolikanj storiti! Njenemu trudu imamo se zahvaliti, da se slovenski stariši ponašajo z svojimi otroci ter radostno pripovedujo svojim znancem: „Glejte, kaj se je moje dete uže vsega naučilo!“ Tak uspeh bodi našemu učiteljskemu oseblju v spodbujenje za dalnje vstrajno delovanje!

Predno so se deca razšla, nastopi načelnik moške podružnice, g. M. Mandić, ter se v jedrnatem govoru zahvaljuje zbranim rodoljubom v imenu iste za bogata darila. Spodbuja otročiče, da ostanejo i nadalje marljivi ter opominja stariše, naj izkažejo svojo hvaležnost slovenskim rodoljubom s tem, da vzgoje v svojih otrocih verne narodnjake in narodnjakinje ter širijo v krogu svojih znancev kolikor mogoče dober glas mladih slovenskih naših šolskih zavodov. —

Naša dolžnost je, da izrekamo konečno v imenu vseh Slovanov pravega mišljenja najsrčnejšo zahvalo vsem onim, kateri so se trudili in žrtvovali v to, da se ubogej našej deci „Božičnica“ koliko sijajnejše priredi. Čast sl. ženskej podružnici sv. Cirila in Metoda, čast č. rodbini Kalistrovej, katera se je posebno trudila v dosego plemenitega namena. — Dal Bog, da se spomnijo naši rodoljubi v bodočnosti o vsakej priliki družbe sv. Cirila in Metoda, na katere teinelj stavljam najdražje, kar imamo na svetu: naše nedolžne otroke in ž njim — našega naroda bodočnost!

Politični pregled.

Notranje dežele.

Štajerski deželni zbor, ki se je sešel v kratko zasedanje, je uže zvršil

svoje delo. Deželnemu zboru je bilo predloženo samo poročilo o novem deželnem posojilu, katero misli skleniti Štajerska s kreditnim zavodom. Dežela vzame 12 milijonov na posodo proti plačevanju 4 odstotnih obresti. Kurs dotičnih obligacij bode 97 for. Ta predlog je bil vsprejet, na to je deželni glavar sklenil zborovanje.

Kakor poroča „Neue Freie Presse“, zahtevala bode vlada v bodočem zasedanju od delegacij, da se jej dovoli potrebna denarna sredstva, da osnuje na dolnej Donavi posebno vojno brodogradnjo. Svojo zahtevo utemeljuje vlada s tem, da bi Rusija, ko bode urejena struga pri železnih vratih, prav lahko poslala po Donavi nekoliko vojnih ladij primerne velikosti. To sili Avstrijo, da si osnuje posebno Donavsko brodogradnjo, da se ubrani eventualnim napadom od te strani. Novo leto torej prav lepo kaže; ako Bog da, narastejo nam troški za vojsko še bolj, nego bi si mogli želeti najpohlevnejši davkoplačevalci.

Vnanje dežele.

V Rusijo so se zadnji čas pogajali s posebno strastjo in zagrizenostjo nemški in tudi avstrijski listi. Nemški listi so bili z uspehi ruske diplomacije tako nezadovoljni, da so sklenili na vsak način škoditi Rusiji. Ker niso vedeli družega, grozili so, da obelodanijo neke dogovore mej Rusijo in Avstrijo, to je pa Russe prav razveselilo in vsa glasila so kar naravnost zahtevala, naj nemški oficijozni kar brez obzira objavijo te dogovore. To Rusiji ne bode škodilo, pač pa Avstriji. Rusko-perzijski opor, ki je bil sovražnik Rusije tako razveselil, je uže poravnal. Perzija se je udala vsem ruskim zahtevam in pravitisti listi, ki so pred nekolikimi dnevi uže peli nadgrobnico ruskemu upliku v Perziji, priznavajo, da ima Rusija v tej deželi še vedno večjo veljavo, nego Anglija.

V Srbiji ni vse tako, kakor si žele v Pešti in na Dunaji. Kralj Milan, kateri je zahteval, da sprejme velika skupština načrt nove ustave brez razprave in nespremenen, ni dosegel svojega namena. Liberalci z Ristićem na čelu so se mu sicer udali, nadejaje se, da jim iz hvaležnosti za to poveri vlado. Tudi velik del radikalcev se je poklonil kralju ter mu zagotovil, da sprejme novo ustavo brez premene. Tu pa vstaneta poslanca Katić in Tajić ter pred celo skupštino in pred kraljem jasno in glasno izjavita, da nikdar ne privolita v to, da bi skupština brez razpravljanja in kar sploskoma sprejela novo ustavo. Ako je ustava dobra, jo skupština sprejme, ako ni, naj odloči ona, kako ustavo treba narodu. To je kralja neizmerno razsrdilo in rekel je, da razžene skupštino z vojno silo, ako izvoli ta dva „puntarja“ v kateri koli odbor. Vse to pa ne pomaga. Mnogo poslancev stoji z njima in težko je, da se iapolni kralja želja, da bi skupština sprejela ustavo brez razprave. Velika skupština je uže odprta. Ministerski predsednik Hristić je prečital dotične ukaze kraljeve, s katerimi odpira skupštino, predlaga nov ustavni načrt, ter nalaga, da se izvoli posebna komisija, ki ima proučiti novo ustavo ter poročati o tem skupštini. V tem odboru so Ristić, Gruić in Mijatović in 53 drugih poslancev.

Bolgarsko sobranje je zaključilo svoje zasedanje. V zadnjih sejah je razpravljalo o zakonu o železnicah. Knez Koburg je izrazil v svojem govoru, s katerim je zaključil sobranje svojo zahvalo poslancem na delovanju. — Gospod major Popov je pomiloščen; mnogim, ki so zaradi političnih prestopkov morali iz dežele, je dovoljeno vrniti se v domovino.

V italijanskem ministerstvu so se zvršile neke premene. Dosedanji minister poljedelstva je imenovan finačnem ministrom in poslanec Micelli je prevzel posle poljedelskega ministerstva. — Kralj je potrdil zakon o preuredbi občinske uprave. — Županom Rimskim je imenovan marquis Guccioli mesto lansko leto odstavljenega Odescalchija.

Francoska zbornica je zaključila svoje zasedanje. V zadnjih sejah je bil zavržen predlog o pomiloščenju onih ljudi, ki so bili obsojeni zaradi hujškanja delavcev in zaradi novinarskih krivd. — V Parizu kandiduje general Boulanger. Volitev bode 27. t. m. Vest, da je Floquet njegov protikandidat, ni resnična.

Angleška zbornica je sklenila te dni svoje zasedanje, ki je bilo morda najdaljše, kar jih pomni zgodovina angleškega parlamenta. Trajalo je od 9. februarja do 12. a gusta. Tu je bilo za nekoliko dni pretrgano, na to je zbornica zopet nadaljevala svoje delovanje ter zvršila še le koncem decembra svoje delo. V zadnjem zasedanju je razpravljala angleška zbornica o izrednih zakonih za Irsko ter o preustroju uprave na Angleškem in Galeskem. V drugi polovici bavila se je zbornica tudi z afrikanjskimi razmerami. Tu so posebno protestovali Gladstone, Churchill in Marley proti vmeševanju Anglije v afrikanjske zadeve ter so predlagali, naj se vlada popolnoma odreče Suakimu. Ministerstvo se je sicer okrepilo v zadnjem dobi, vendar bi pa Angležem ne bilo po volji, ako bi se Salisbury dal zapeljati ter začeti vojsko proti upornim Afrikancem. Žal jim je sicer; to se čita celo iz prestolnega govora, da Angleže silno pečejo male pridobitve Nemčije v Afriki, a sedaj so v takih okolnostih, da je morajo podpirati ter brzdati svoje želje po tujih zemljah.

Na Nemškem počiva sedaj vsa velika politika. 6. t. m. sestane se državni zbor, 15. t. m. pa pruski deželni zbor. Obe zbornici bode ti naenkrat odprti, kar je parlamentarnim razpravam silno na kvar, kajti mnogi poslanci imajo mandat za drž. in pruski deželni zbor ter se ne morejo vdeleževati sej tu in tam. Temu bi se dalo pač lahko pomagati a vlada pusti stvar rajše „po starem“. V državnem zboru bode pač najzanimivejša razprava o afrikanjski politiki Nemčije. — Državni kancelar Bismark pride v Berlin ter se bode osebno vpletal v dotične parlamentarne razprave. Na dnevnem redu bode tudi zakon o zavarovanju delavcev. — V pruskem deželnem zboru pride najhitreje na vrsto premešolskega zakona.

DOPISI.

Iz Brazilije dobili smo dné 28. p. m. pismo od tržaškega okoličana, katerega so zaslepila brezvestna obečanja židovskih agentov, da se je izselil z drugimi nesrečneži v južno Ameriko. Pismo objavimo polnoglasno, da se prepričajo iz njega naši rojaki, kako se godi ubogim izseljencem v novem svetu. Slovi tako-le:

Rio de Janeiro 20. novembra 1888. Č. g. urednik! Prosim, da blagovolite ponatisniti v cenjen Vaš list „Edinost“ nekoliko vrstic. — Naznanjam Vam in sl. občinstvu, da smo srečno pripluli dne 24. t. m. (novembra) 385 oseb, vsi zdravi in čili ob 8. uri zjutraj v Rio de Janeiro. Popoludno ob 4. uri izkrcali smo se vsi veseli iz lloydovega parnika „Helios“ ter stopili z gromovitimi živio in evviva-klici na novi svet. — Odpeljali so nas takoj na eno uro od mesta oddaljen mali otok, tako zvani „Izola di Fiori“, kateri je pripravljen navlaš za izseljence. Drugo jutro ob 3. uri so nas agenti skupaj sklicali ter nas ukrcali na male ladije, katere je odpeljal majhen parobrog en četert ure daleč od našega „otoka“ do železnične postaje.

Naši agenti se nas takoj vprašali, dali imamo za danes kaj jesti, ker nam pripravljena jed vsem ne bode zadostovala ter nam rekli, naj nekoliko potrpiamo. Res je, da smo si morali stiskati trbuho uže prvi dan. —

Mislili smo si, da nas odpravijo takoj v namenjen naš kraj, to je v pokrajino Minas

Geras. Vprašali smo zaradi tega, koliko časa imamo do tje in odgovorilo se nam je, da smo v 5. urah tamo. Ustavili smo se pa še le ob 6. uri na postaji Makaje, kjer so nam dali nekoliko jesti. Veliko nas je pa ostalo z praznim želodcem.

Drugi dan zjutraj so nas peljali zopet naprej, ali popoldne še-le smo se ustavili. Ogledujemo se vse na okrog — toda dozdevalo nam se je, da nismo na pravem kraju, kajti na postaji bilo je napisano: „Trionfo“. Vseled tega vprašamo se, kolikor smo znali, da-li je blizo naš kraj, v katerega smo namenjeni, ali ljudje — večinom zamorci — dali so nam razumeti, da smo i z d a n i. Sreča, da so nam povedali nekateri Italijani, kamo so nas pripeljali ter nam raztolmačili, da smo prodani, liki živina!

Vseled tega je nekaj naših pobegnilo in — ostalim se godi, da ne morejo niti živeti, niti umreti! Ko se je to doznalo, pričel je jok in stek ter upitje: „Nazaj! nazaj!“ Napravili so nam na licu mesta nekaj jedi, ali niti polovica nas ni mogla jesti pripravljeneh ostudnih stvari. Ko so sprevideli, da uže ne gre drugače, odpravili so nas istim potom zopet nazaj, — samo da smo se ustavili na istej postaji, kakor prejšnji dan ter stali vsa noč in drugi dan. Še-le tretji dan zjutraj smo se odpeljali ter se vrnoli zvečer na „Isolo di Fiori“. —

Tam čekamo odrešenja! — Štiri dni smo bili na poti, 17 postaj smo prepotovali in živeli smo kakor goved, katera se vodi v klavnico in jesti nismo imeli skoraj da ničesar! Žalostno je bilo slišati jok, posebno ubogih žensk, katere niso imele kaj ponuditi svojim otročičem. Ali vidite g. urednik, kako so nas znali tržaški židje zaslepiti, njim na čelu gosp. M.....! Koliko so nam obečali in kako so nas zaslepili!

Zbralo se je nekoliko mož izmed nas ter podali smo se — ne da bi bil kdo drugi o naših načrtih kaj vedel — k tukajšnjemu c. kr. avstrijskemu konzulu. On jč bil uže prejšnji dan zvedel, kaj se je z nami godilo in napravil je proti tukajšnjim agentom govor, kateri nas je vse globoko prešinil. Poročal Vam bodem v kratkem, kako morejo izrgati zveste Avstrijance iz naročja mile domovine, brez dovoljenja ter nas poslati v kraj, kjer ni videti drugo, nego nebo in goščava ter se ne more niti potolažiti žeje z pitno vodo! Tukaj nam da gospoda prav, da smo se vrnili v Rio do Janeiro ter tudi gosp. c. kr. avstr. konzul nam je obljubil, da bodo objavil, kaj se je z nami godilo.

Zdaj se hočejo vsi domu vrniti in mislim, da se nam boe tudi posrečilo, toda za gotovo ne vem. Sedaj ostanemo še 8 dnij na „Izoli di Fiori“, dokler se stvar dobro ne preudari.

Na vsem pa je kriv nekaj kapetan Lloydovega parnika „Helios“ in pa tukajšnji agentje, ker so nas izkrcali brez dovoljenja tukajšnjega konzulata ter nas pogнали v puščavo. — Čas mi ne dopušča danes več pisati, kaj več prihodnjije.

Vaš I. Snidaršič

bivši Barkovljan, št. 11.

Rojaki, čitajte in preudarjajte to pismo in izbite si iz glave misel o „selitvi v Ameriko“!

Domače vesti.

Z prvo številko XIV. letnika ustregli smo želji raznih č. gg. naročnikov ter razširili stavek, da ne bi si kvarili vid vsled drobnega tiska. — Poslali smo tudi raznim bivšim našim gg. naročnikom denašnje številko na ogled, kajti nadejamo se, da se večina onih, katerim je bil list ustavljen vsled neljubih pomot, zopet vrne pod našo zastavo. Dotične gospode, kateri nam številke ne vrnejo, zmatramo za stalne naročnike.

Odbor političnega društva „Edinosti“ vabi vse gg. odbornike, namestnike in poverjenike, da izvolijo priti v nedeljo, dne 6. t. m. točno ob 10. uri v prostore „delalskega podpornega društva“ (Via Molin piccolo, št. 1.) Dogovarjalo se boe o bližajočih se volitvah v mestni zastop.

G. načelnik moške podr. sv. Cirila in Metoda obiskal je na zadnji dan starega leta slovensko osnovno šolo in otroški vrt pri sv. Jakopu. Otroci so mu izrekli svoje čestitke k novemu letu ter ga prosili, naj v njih imenu poroči najsrčnejšo zahvalo otrok vsem tržaškim rodoljubom, kateri se tako plemenito žrtvujejo za slovensko mladino. Gospod načelnik je deco spodbujal, naj ostane marljiva, kakor doslej, kajti svojo hvaležnost izkažejo svojim dobrotnikom najlepše s tem, ako se pridno učé, da vzrastejo v prave Slovence plemenitega značaja.

Za družbo sv. Cirila in Metoda nabralo se je na silvestrov večer v delalskem podpornem društvu prvič gl. 3:48, pri zadnjem nabiranju 50 kr.; v tržaškem bralnem in podpornem društvu pa gold. 5:03; dne 24. pr. m. v družbi Krapežovej gold. 1:42. Srčna hvala!

Imenovanja. Računarski svétnik Anton Filičič imenovan je računarskim višjim svétnikom ter predstojnikom računarskega odseka pri finančnem ravnateljstvu v Trstu in računarski preglednik Ivan Blatz računarskim svétnikom pri istem odseku.

Tržaško podporno in bralno društvo nabralo je na silvestrov večer med svojimi članovi za nabavo društvene zastave 7 gl.

Ženski oddelek delalskega podpornega društva ima prvi svoj letošnji ples v dvorani „Tersicore“ dne 12. t. m. Sodeč po pripravah, boe se ta ples tudi letos odlikoval po ukusnej svojoj uredbi. Plesal se boe pred odmorom narodni ples „Kolo“, kateri uže sam ob sebi jaméi obilen obisk, ker je zadnja leta našemu občinstvu izredno dopadal. Pri plesu svira godba c. kr. pošpolka št. 87.

Plesni odsek delalskega podpornega društva vabi uljudno slavno občinstvo na „plesni venček“, kateri boe dne 5. januarja 1889. v dvorani ulice Torrente, h. št. 16. Ustopnina 30 nč. za osebo brez izjeme. Začetek ob 8 in pol uri zvečer.

Ustopnice dobivajo se: V pisarni „delal. podpornega društva“, pri g. A. Žitku, Corsia Stadion št. 1, in v tiskarni Dolenec, Via Carintia št. 28, na večer plesa pa pri blagajni.

Silvestrov večer. Slovenska društva v Trstu zbrala so se zadnji dan starega leta vsako v svojih prostorih, da po starodavnim običaju vzajemno dočekujejo pomenljivi trenotek, v katerem nastopi novo leto, trenotek, v katerem se pozabijo vse bridkosti preteklih časov ter vsako okó nadejno zre v prihodnost. V „slovanskej čitalnici“ snideli so se naši odličnjaki. Izborni orkester skrbel je za muzikalični del zabave in ni čudo, da se je gospoda živahno vrtela po zapeljivih melodijah do pozne noči. — V „delalskem podpornem društvu“ zbralo se je preko dve sto članov. Vedno čili društveni pevci navduševali so svoje rojake z divnimi narodnimi pesmi. Tudi je eden društvenih članov iznenadil občinstvo z primerno deklamacijo. O polnoči nagovoril je družabnike društveni predsednik g. Matko Mandič, omenjujoč, da je bilo preteklo leto glede društvenega vsestranskega napredka izredno dobro ter izražajoč željo, da bi se v istej meri napredovalo tudi v novem letu. Mnogo veselja vzbudila je „šaljiva tombola“. Nadejamo se, da boe tudi nje gmotem vspeh nekoliko pripomogel do vresničenja želje g. društvenega predsednika.

Tudi „Tržaško podporno in bralno društvo“ ni zaostalo za bratskim društvom. Z narodnimi zastavami okrašenih prostorih sešlo se je k „silvestrovemu večeru“ obilno število članov. Društveni odbor omislil si je za ta večer umetelnika na citrah, ka-

teri je z divnim svojim sviranjem zbrane družabnike uprav osupnil. Tudi razni družabniki skazali so svojo spretnost na citrah. Vse hvale vredno je, da društveni odbor obrača svojo pozornost na to prekrasno glasbeno stroko. Med sviranjem in petjem minole so kaj naglo zadnje ure starega leta. O nastopu novega leta nagovoril je družabnike društveni predsednik g. Martin Kerže. V svojem govoru povdarjal je posebno potrebo solidarnega delovanja. Igralo se je potem tombolo do ranega jutra.

Vsa društva pokazala so o tej priliki pravo narodno zavest in bratsko medsebojno ljubezen. Naj bi se vzajemno mišljenje v nas razevelo ter postalo trdni temelj, na katerem začnemo graditi v novem letu nepremagljivo trdnjavo v prospeh našemu narodu!

Novo leto prineslo nam je novo burjo. Po neštevilnih deževnih dnevih naveličal se je jug svojega gospodarstva ter odstopil svojo vlado marzlemu severju. Blata smo imeli doslej v obilu, blato na ulici, blato v mestnej palači, blato celo...., boljše da ne rečemo kje. Ako burja, katera nam je ulice posušila, v nekoliko vztraja, nadejati se je, da tudi razbistri razne zaspane glave, katere ne vidijo niti blata, katero jim leži pred nogami!

Ameriška bolezen še vedno ne prestane. Zaslepljeni naši ljudje imajo polno glavo o sreči, katera čeka izseljence v novej deželi v obljubljenem svetu. Prodajajo svoja posestva in živino pod nič, samo da dobe nekoliko drobiža v roko, z katerim se odpravijo v negotovo bodočnost. Kaj pričakuje izseljence v blaženej Braziliji, to lahko vsakdo sprevidi iz pisma zapeljanega našega rojaka, kateri nam živo slika bedo prodanih naših sorojakov. Slovenci, čitajte to pismo, katero objavljamo danes na drugem mestu, preudarite je dobro in ako ste se iz njega kaj naučili, izvestno ostanete doma.

Poštni urad za sv. Ivan preselil se je o novem letu v hišo gostilne „Aurora“ pod „Boschettom“.

Odbor Bratovščine sv. Cirila in Metoda pri sv. Jakopu vabi vse ude imenovane bratovščine dne 6. januarja ob 2. popoldne v prostore slovenske šole (via Giuliani št. 26) k občenemu zboru.

ODBOR.

Vojna mornarnica na Donavi. Iz Budimpešte javljajo, da boe stavil zapovednik vojne mornarnice, admiral baron Sterneek v spomladnem zasedanju delegaci predlog, naj se osnuje vojna mornarnica na Donavi. Ta mornarnica imela bi obsegati 12 monitorjev, katerih vsak bi imel 42 mož. Zahteval boe tudi, naj se nakupi več drugih parnikov, kateri bi morali slučajno skrbeti za varnost obal. Potrebne ladije ima zgraditi uprava mornarnice v lastnej režiji; stroški so proračunani na poprečno 2 milijonov goldinarjev.

Slovanski svet. Štev. 24. izšla je z nastopno vsebino: Kulturno gibanje Slovanov l. 1888. Dr. Rieger in panslavizem. Odgovor dr. Riegru. Nasledstvo kmetij. O naročbi slovanskih novin in časopisov. Vzori slovaškega narodnega vzenja. Glasovi izmed občinstva. Pogled po slovanskem svetu.

Učiteljski tovariš. Štev. 1. prinaša: 1. V novo leto. 2. Vabilo k naročbi. 3. Domača vzgoja. 4. Redna hoja v šolo. 5. Svitoslav i Danica. 6. Iz šole za šolo. 7. Književnost. 8. Poročilo o pošiljatvah za „prvo slovensko stalno učilsko razstavo“, „pedagoškega društva“ v Krškem. 9. Dopisi. 10. Razpis učiteljskih služeb.

Novoga šaljivega lista „Brus“ prva številka izide dne 5. januarja.

Statistika umrlih. Od 16. do 22. p. m. umrlo je v Trstu 77 oseb in sicer 38 moških in 39 ženskih. Po starosti jih je bilo 21 do 1., 9 do 5., 2 do 20., 6 do 30., 3 do 40., 13 do 60., 20 do 80. leta in 3 preko 80 let. Lani je umrlo v istej dobi 17 oseb več. Poprečno je umrlo izmed 1000 oseb 25:66.

Sodnijsko. Seljak Marko Battista iz Malega Brgruda je dobil mesec dni težke ječe, ker se je nekeje deklici nevarno pretil. S takim postopanjem hotel je doseči njeno ljubezen — a sedaj ima nekoliko časa premišljevat i o svojej pogrešenej taktiki. — Fran Bacič iz Trinajstra obsojen je zaradi hudodelstva tatvine na 5 mesecev ječe.

RAZNE VESTI.

Rusija za Črnogorsko. Car ruski poslal je knezu crnogorskemu izdatno svoto denarja, da se zgradi stolna cerkev v Nikiču na herecegovskeje meji. Ruska sveta sinoda poslala je knezu tudi 3000 rubljev v podporo pravoslavne cerkve črnogorske.

Sneg v Galiciji in Rusiji. Zaradi velikih zametov nekatere železnice v Rusiji in Galiciji ne morejo voziti. Po nekod je promet zavsem ustavljen, drugod se pa vlaki za mnogo ur zakasnujejo.

Dve gledališči pogoreli jeden dan. V Ameriki uničil je 13. t. m. ogenj dve gledališči, jedno v Oswegu, drugo v Chikagu. V Oswegu pogorela je namreč glasbena akademija mej predstavo, pri kateri je sodelovala brdka utemeljnica Langtry, ki je nedavno tudi v Londonu žela občno in izbornu pohvalo za svoje prekrasno petje. Jedno uro pozneje pa je ogenj pogoltnil po predstavi veliko opero v Chikagi. Pri obeh požarih zgorel ni nobeden človek.

Bogat knez. Vladajoči knez Liechtenstein ima v Avstriji 46 graščin in 164 pristav. Vsa njegova posestva obsegajo 104 štirjaške milje. Pred zemljiščno odvezo je bilo njemu podložnih 24 mest, 2 predmestij, 34 trgov, 760 vasij.

Prodan soprog. Udova nekega Bero-linskega mesarja ponudila je svojej prijateljici, nekeje mesarici, 9000 mark, če ji prepusti svojega soproga. Žena bila je s ponudbo zadovoljna, ločila se je od svojega moža in zakonoželjna udova poročila se je nedavno s kupljenim soprogom. Da je privolil v to kupčijo tudi mož, umeva se samo ob sebi.

Dopisnica upravnictva.

Bralno društvo Borovnica. Plačano za vse leto 1889. Hvala!

Dunajska borsa

1. januarja.

Enotni drž. dolg v bankovcih	— — — — —	gl. 81 80
„ „ „ v srebru	— — — — —	82 60
Zlata renta	— — — — —	109 30
5% avstrijska renta	— — — — —	97 65
Delnice narodne banke	— — — — —	876.—
Kreditne delnice	— — — — —	304 60
London 10 lir sterlin	— — — — —	121 80
Francoški napoleondori	— — — — —	9 62
C. kr. cekini	— — — — —	5 77
Nemške marke	— — — — —	59 67½

Varovati se je ponarejenja.

Brázay-a francozko žganje je izvrstno sredstvo proti glavobolu, migreni, boleznim v vseh in na očeh in zobeh, proti ranam, trganju, nahu, izpahom in madežem na koži in pegam; tudi je jako dobro kot voda za ispiranje ust in ohranjenje zobov, posebno pa se priporoča za umivanje glave, okrepčanje rasti las, in odstranjenje grinte. Gena z popisom porabe: mala steklenica 40 nč., velika 80 nč. 4-12

Pristen v Trstu v lekarni Ivana Cillia.

Steklenice imajo vilito tvrdko Brázaya.

